

พระราชดำรัส

ในโอกาสที่คณะผู้ปฏิบัติงานโครงการตามพระราชดำริ เข้าเฝ้าฯ

ณ ศาลาดุสิตดาลัย สวนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร

วันจันทร์ ที่ ๒๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๐

โครงการต่างๆ นี้ ได้เริ่มต้นทำมาคิดว่าเกือบ ๒๐ ปีแล้ว ก่อนหน้านั้นข้าพเจ้าได้มีโอกาสตามเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ไปในท้องถิ่นต่างๆ และได้ปฏิบัติงานสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้กระทำ งานในช่วงนั้นก็มิได้ไปพบประชาชนตามหมู่บ้านต่างๆ และทำหน้าที่ซักถามแต่ละคน ว่ามีข้อขัดข้องในการดำเนินชีวิตอย่างไร เจ็บไข้ได้ป่วยหรือต้องการให้บุตรหลานเข้าศึกษาเล่าเรียนต่อ จากที่ได้เห็นมาตลอดก่อนหน้านั้น ตั้งแต่ประมาณ ๒๕๑๖ ที่ได้ไปเห็นอย่างมาก ต่อมาได้ศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ในช่วงนั้นก็ยังได้โดยเสด็จพระราชดำเนิน แต่ก็ยังไม่ได้ปฏิบัตินอกเหนือจากที่มีพระราชกระแสให้ทำ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ก็มีความเห็นว่า เราได้โอกาสดีกว่าผู้อื่น ที่ได้ไปพบเห็นมาอย่างมาก เราก็เป็นคนไทยเหมือนกันก็น่าจะมีโอกาสที่ใกล้เคียงกัน แต่เราก็ได้มากกว่า มากกว่าคนที่เราได้พบเห็นได้รู้จักแล้วก็ผูกมิตรเป็นเพื่อนฝูง เพราะฉะนั้นเมื่อได้ศึกษามีความรู้แล้ว ก็เป็นการสมควรที่จะนำความรู้นั้นมาช่วยเหลือบุคคลอื่น เพื่อเป็นเครื่องตอบแทนกับที่สังคมอนุญาตให้เราได้รับประโยชน์ได้รับการศึกษาเล่าเรียนมา แต่จะทำอย่างไรนั้น ทำงานเองแต่ผู้เดียวก็ย่อมเป็นไปได้ ก็ได้ปรึกษาผู้รู้ต่างๆ ซึ่งจำนวนมากในผู้รู้เหล่านั้นก็อยู่ในที่นี้ด้วย และทั้งที่ไม่ได้อยู่ในที่นี้ ก็คิดว่าจากความสามารถที่เรียนรู้มานั้น คงจะช่วยให้ในเรื่องของการแก้ปัญหาของเยาวชนของเด็กๆ นั้น เพราะว่าที่สังเกตดูในช่วงนั้นคือ เมื่อ ๒๐ ปี มาแล้ว ปัญหาที่มองไปแล้วเห็นได้ชัด คือ เด็กๆ ทั้งที่เป็นเด็กลูกชาวบ้านที่มารับเสด็จ และเด็กนักเรียนในโรงเรียนที่ได้ไปเห็น มีสุขภาพอนามัยที่ไม่สมบูรณ์ อันเนื่องจากเรื่องที่น่าจะง่ายๆ คือเรื่องอาหารการกิน ตอนเริ่มทำงานทุนรอนก็ไม่ค่อยจะมี ต้องอาศัยในเรื่องว่าจะวางแผนอย่างไรให้เด็กนักเรียนได้มีโอกาสในเรื่องของอาหารการกิน ถ้าจะทำให้เด็กนักเรียนทุกๆ คน ก็เป็นเรื่องของระดับประเทศ ระดับของทางราชการหรือรัฐบาลที่ทำ เราตัวคนเดียวหรือว่าแม้จะมีเพื่อนฝูงทั้งที่อยู่ในวงการราชการและ

ที่เป็นบุคคลเอกชนทั่วไป รวมเป็นกลุ่ม กลุ่มเราคงจะทำอะไรไม่ได้ ก็เอาเสียว่าทำเฉพาะในความสามารถเท่าที่จะทำได้

ในตอนนั้นเห็นงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งนับว่าเป็นบุคคลเป้าหมาย ได้กลุ่มหนึ่ง คือนักเรียนอยู่ในท้องถิ่นที่เรียกว่าทุรกันดาร ห่างไกลคมนาคม ความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตที่อาจจะยากกว่าที่อื่นๆ อีกหลายแห่ง และจำนวนของนักเรียนหรือจำนวนโรงเรียนก็ไม่มากเกินกว่าที่จะรับมืออยู่ ทั้งทางฝ่ายตำรวจตระเวนชายแดนก็ได้ร่วมงานต่างๆ ในการสนองพระเดชพระคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีฯ มาก่อน ข้าพเจ้าเสียอีก จึงไปปรึกษาเพื่อที่จะทำงานและก็ได้ความช่วยเหลือจากบุคคลต่างๆ เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ขยายวงงาน ตอนแรกก็มุ่งเน้นเฉพาะแต่ในเรื่องทำอย่างไรนักเรียนจะมีอาหารการกินที่ดี ก็ขยายไม่เชื่อว่าทำเฉพาะให้เอาอาหารไปให้หรือจะไปขายก็ตาม แต่ว่าอยากจะเริ่มต้นที่เรื่องของการผลิตอาหาร ถ้าพูดถึงเรื่องผลิตอาหารแล้วก็คืองานด้านเกษตร หน่วยงานต่างๆ ที่ทำงานด้านเกษตรก็ได้มาช่วยเหลือตั้งแต่เริ่มต้นให้ความรู้แก่ครูอาจารย์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ครูต่างๆ นั้น ถึงจะเป็นตำรวจไม่ใช่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หรือว่าเป็นครูโดยตรง แต่ทำหน้าที่อย่างนี้ได้ความรู้หรือว่ามีความสามารถจากประสบการณ์พอทำได้อยู่แล้ว ได้หาวิทยากรที่มีความรู้ที่จะถ่ายทอดอีกครั้ง ทั้งด้านการเกษตรและทางด้านโภชนาการ คือการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรไปให้เป็นอาหารที่ถูกต้อง ตอนนั้นการอบรมเริ่มต้นไม่ได้เริ่มที่นักเรียนโดยตรง แต่เริ่มที่ครูทุกๆ โรงเรียน ถือว่าในการที่เรายังมีความสามารถน้อย ก็เริ่มน้อยก่อนแล้วบุคคลจำนวนน้อยนั้น ตามหลักก็ควรจะมีความสามารถที่จะขยายผลไปในวงกว้างได้มากขึ้น

พอต่อมาก็คิดว่ามีความสามารถที่จะลงไปช่วยในเรื่องของการศึกษาโดยทั่วไปด้วย เพราะผู้ที่ได้รับการศึกษาดี การศึกษาที่สูงขึ้นย่อมจะเป็นผู้ที่มีโอกาสในการที่จะเลือกงาน และเลือกวิถีการดำเนินชีวิตได้ดีขึ้น ไม่ใช่ว่าจะดีขึ้นโดยอัตโนมัติ แต่หมายความว่าจะมีโอกาสที่จะปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ก็ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานทางการศึกษาหลายๆ หน่วยงาน เข้ามาร่วมมือตั้งแต่การปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนเอง ต่อมาก็พยายามคิดในเรื่องของการศึกษาระดับสูงต่อไปว่า ให้นักเรียนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้จำนวนมากให้มีโอกาสได้เล่าเรียนสูงสุดเท่าที่แต่ละบุคคลจะมีความสามารถ เพื่อที่จะให้ได้มีโอกาสชีวิตที่ดีขึ้นได้ แล้วการสอนในโรงเรียนนั้นก็มีความเชื่อว่าจะสามารถเป็นตัวกระตุ้นให้ทั้งชุมชนหรือหมู่บ้านนั้นมีความเจริญขึ้นได้ ถือเป็นศูนย์ที่จะช่วยส่งเสริมทั้งให้ความรู้และช่วยเหลือในทางด้านสุขภาพอนามัยหรือว่าการงาน

จะเห็นได้ว่าพยายามคิดส่งเสริมงานในด้านการงานอาชีพนั้นก็แบ่งเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่สำหรับนักเรียนจริงๆ คือเด็กที่อาจจะถือว่าเป็นเด็กเล็กๆ อยู่ ก็ให้ความรู้ทางทฤษฎี

แล้วก็ให้ได้ฝึกปฏิบัติให้รู้จักใช้ทักษะการใช้มือ ทักษะคิดที่ดีต่อการทำงาน แต่สำหรับเด็กที่โตขึ้น หรือว่าศิษย์เก่าหรือชาวบ้านนั้นก็มีความมุ่งหมายว่าจะให้สามารถทำงานอะไรบางอย่างที่จะเป็นเครื่องดำรงชีวิตหรือหารายได้ เพราะว่าไม่ใช่ทุกคนที่จะมีโอกาสได้เล่าเรียนขึ้นไปในทางสายสามัญ หรือแม้แต่สายอาชีวศึกษา ได้ขึ้นไปถึงขั้นสูง ในเรื่องของการทำมาหากินนั้นก็อาจจะมียาละเอียดหรือเกร็ดหลายๆ อย่าง แม้แต่ในเรื่องของการค้า การตลาด การสหกรณ์ เรื่องเหล่านี้ก็พยายามที่จะให้มีความรู้ แล้วก็ได้ขยายผลไปจากเด็กที่ได้รับความรู้ความเคยชินนิสัยที่จะร่วมมือกัน หรือว่าในการประกอบอาชีพมาเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพอย่างจริงจัง

ทุกโครงการทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำนี้ ก็หวังว่าจะสามารถที่จะเชื่อมโยงกันได้ ในแต่ละโครงการต่อโครงการ คือ ไม่ใช่ว่าแต่ละอย่างปฏิบัติไปแยกจากกันเป็นเอกเทศ อย่างเช่นที่ท่านผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนได้กล่าวว่าการประชุมครั้งนี้เน้นหนักในเรื่องของแนวการบริหาร และการปรับปรุงการสอน ยกตัวอย่างเช่น ได้เอ่ยถึงงานห้องสมุดนั้นเห็นว่าเดี๋ยวนี้บ้านเมืองส่วนใหญ่จะเป็นฝ่ายรัฐบาลก็ตาม เขาส่งเสริมว่า วิธีการศึกษาในยุคใหม่ต้องการให้นักเรียนช่วยตัวเองมากที่สุด ใช้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยใช้สื่อต่างๆ อย่างสื่ออย่างหนึ่งที่จะทำได้ คือหนังสือ ในระดับที่สูงขึ้นอาจจะเป็นสื่ออื่นๆ ขึ้นไปจนถึงระดับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ตาม ต้องมีสื่อที่ดี ไปเห็นโรงเรียนหลายแห่งยังขาดแคลนในเรื่องของบุคลากรไม่สามารถที่จะจัดบุคลากรไปได้มาก สื่อเหล่านี้ก็จะช่วยได้มากเหมือนกัน ก็ไม่ได้มุ่งเฉพาะแต่ว่านักเรียนในโรงเรียนเท่านั้น ศิษย์เก่าหรือชาวบ้านน่าจะมีโอกาสในการได้ใช้สื่อเหล่านี้ คือหนังสือที่พยายามจะจัดให้มีขึ้นด้วย ก็หวังว่าแต่ละแห่งก็เป็นตัวแทนของชุมชนที่จะให้ความรู้ให้โอกาสต่างๆ แก่ชุมชนด้วย เพราะว่าชุมชนบางแห่งที่ได้ไปเห็นตามโรงเรียน การคมนาคมสื่อสาร การเข้าออกนั้นก็ไม่ได้ทำได้ง่าย นักเรียนบางที่ก็มาโรงเรียนไม่ได้ครบทุกวัน มีข้ออุปสรรคในเรื่องของปัญหาในด้านการเดินทาง ปัญหาในเรื่องการประกอบอาชีพของผู้ปกครองอย่างนี้เป็นต้น จึงพยายามที่จะคิดว่าทำอย่างไรที่จะช่วยได้ อีกอย่างหนึ่งก็คือ สื่อพวกนี้มุ่งให้ครูได้ใช้ด้วยเพราะว่าระบบใหม่ครูต้องใช้ความสามารถในการที่จะถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนในเรื่องใหม่ๆ ก็ต้องอาศัยการศึกษาค้นคว้า จะเอาเฉพาะที่ตนเองเรียนอยู่ เรียนจบมาแล้วและสอนอยู่ หยุดอยู่แค่นี้ก็ไม่น่าจะเป็นไปได้ ก็ต้องทำสื่อให้ครูสามารถที่จะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมไปได้อีก ทั้งนี้ก็หวังว่าผู้ที่ได้อยู่ในโครงการฯ คงจะได้รับประโยชน์กันทั่วๆ ไป

ต้องขอบคุณทุกๆ ท่านที่ได้ช่วยร่วมมือ ความจริงก็ตั้งแต่นักเรียนเป็นต้นมา เพราะว่าถ้านักเรียนที่อยู่ในโครงการฯ นี้ไม่ตั้งใจร่วมมือก็จะไม่สามารถที่ขยายความช่วยเหลือไปถึงบุคคลอื่นๆ ได้ และทั้งคุณครูต่างๆ ที่พยายามปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ ผู้บังคับบัญชาที่ช่วยเหลือและสนับสนุน หน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานด้านเกษตร ด้านสาธารณสุข

ด้านการศึกษา หรือว่าบุคคลอื่นๆ ที่เป็นเอกชนที่มีความสามารถช่วยเหลือได้ ทั้งในด้านความรู้ ด้านสิ่งของ ด้านกำลังทุนทรัพย์ ก็ถือว่าเป็นเพื่อนฝูงกันในการช่วยงาน เพราะว่าถ้าไม่มีทุกๆ ท่านเหล่านั้นงานของข้าพเจ้าก็ทำอะไรไม่ได้เลย ไม่มีโอกาสที่จะสนองคุณบ้านเมืองอย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ในเรื่องการศึกษา นอกจากเรื่องห้องสมุดแล้ว ก็ยังถือว่าเต็มมุ่งเน้นเรื่องการศึกษาสำหรับนักเรียน หรือบุคคลที่ไม่สามารถที่จะเรียนต่อในระบบโรงเรียนได้ ในปัจจุบันนี้ก็มีวิธีการสอน การศึกษาผู้ใหญ่หรือการศึกษานอกโรงเรียน ให้นักเรียนที่จบการศึกษาแล้วมีภาระไม่สามารถที่จะเข้าเรียนต่อชั้นสูงในโรงเรียนได้หรือผู้ที่เรียนจบมานานแล้วไม่สามารถที่จะเรียนต่อได้ บุคคลเหล่านี้ก็จะมีโอกาสศึกษาเล่าเรียนต่อไป คิดว่าต่อไป โครงการฯ ก็คงจะเปลี่ยนรูปแบบ และจะมีความก้าวหน้ามากขึ้น ให้สมกับการที่ประเทศไทยจะต้องเข้าร่วมมือ ร่วมงานกับประเทศต่างๆ ทั้งโลก และเราก็ต้องอยู่ได้ ไม่มีความลำบากเพิ่มขึ้น ทำมาหากินได้ และรักษาความสุข ให้มีความสุขความเจริญแบบของเราได้

ในโอกาสนี้ต้องขอขอบคุณ และขออาราธนาคุณพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย มาคุ้มครองทุกท่านในที่นี่ด้วย ให้มีความสุขความเจริญ มีกำลังใจที่เข้มแข็ง กำลังกาย และชีวิตที่ดีสืบต่อไป

